KURJER WARSZAWSKI.

Dnia 22go Kwietnia. Rok 1863. **№ 91.** Dnia 19 (22) Kwietnia 1863 Roku.

Środa. | Wschód Słońca g. 4 m. 50, Zachód „ 7 „ 8 | Jutro, ŚŚ. Wojciecha B. i Jerzego MM.

Jutro, odbędzie się solenne żałobne Nabożeństwo, za duszę ś. p. Karoliny z Dhalbergów *Weiss*, w Kościele XX. *Reformatów*, o godzinie 9tej z rana; na które pozostałe Dzieci, zapraszają Krewnych, Przyjaciół i Znajomych.

Jutro, jako w bolesną pierwszą rocznicę śmierci ś. p. Anny z Górskich *Ochorowicz*, odbędzie się Nabożeństwo żałobne za spokój jej duszy, w Kościele XX. *Karmelitów* na Lesznie, o godz: 10tej z rana; na które, stroskane Dzieci i Wnuki, Familję i Znajomych zapraszają.

Emilja *Jezierska*, Panna, lat 24, Córka Urzędnika Kassy Gubernjalnej Warszawskiej, zmarła wczoraj. Osierocony Ojciec po jedynej Córce, zaprasza Krewnych i Przyjacioł, na wyprowadzenie jej zwłok, jutro o godz: 5tej po południu, z Kaplicy Śgo Jana, na cmentarz Powązkowski, oraz na Nabożeństwo o godzinie 11tej z rana w tymże dniu.

Franciszek *Röhr*, Doktor Medycyny, po krótkiej lecz ciężkiej chorobie, opatrzony ŚŚ. SAKRAMENTAMI, wczoraj życie zakończył. Pozostała Żona z Dziećmi, zaprasza Krewnych, Przyjacioł i Kolegów zmarłego, na exportację zwłok, jutro o godz: 3ej po południu, z pałacu *Krasińskich* przy ulicy Krakow:-Przedm:, na cmentarz Powązkowski.

W ostatnim miesiącu w m. Wrocławiu, JX. *Spieske*, przyjął na łono Katolickiego Kościoła 25 osób. w Biskupstwie zaś Chełmskiem liczono w r. z. wszystkich nawróconych na Katolicyzm 183 osób.

W Jerozolimie zakładają Instytucję Siostr, pod wezwaniem MATKI BOZKIEJ *Syońskiej*, oczekują tylko na potwierdzenie z Rzymu, zwłaszcza, że Ojciec Ś. przychyla się do tego projektu.

Arcy-Biskup Mochilewski Metropolita, Wacław *Żyliński*, rozesłał do Duchowieństwa list Arcy-Pasterski, zagrzewając Kapłanów do wytrwałej pracy w nauczaniu ludu Pacierza i Katechizmu, tych dwóch rzeczy tak niezbędnych dla każdego Chrześcjanina. List ten zamieszczony został w ostatnim Nrze (15) pisma wychodzącego w Warszawie p. n. *Przeglądu Katolickiego* (dawniejszego Pamiętnika Religijnego). Nadmienić przy tej sposobności musimy, iż Obywatelstwo tameczne, odznaczające się zawsze pobożnemi dążnościami, w czasie zebrania się na wybory, odbyte w z. m., złożyło na Kościoł Czerychowski przeszło 5,000 złp., a drugie 5,000 na Ochronkę dla ubogich dziatek.

Z powodu robót przedsięwziętych w Gabinecie Zoologicznym, zakład ten, nie będzie otwieranym dla Publiczności we Czwartek i w Niedzielę bieżącego tygodnia.

Przy Uniwersytecie Niemieckim w Halli, otwierają Instytut Gospodarstwa Wiejskiego pod kierunkiem Professora *Kühna*.

Potrzebny jest na prowincję *Oltarz*, do Kaplicy niewielkich rozmiarów, zwłaszcza nie szeroki. Jeżeliby, który z Kościołów tutejszych, miał takowy do odstąpienia, uprasza się o danie o tem wiadomości pod Nr 1347 przy ulicy Mazowieckiej, wprost gmachu Towarzystwa Kredytowego, na 1sze piętro, w drzwi ze schodów na prawo, w godzinach rannych do 11tej.

Żegluga na Odrze w Szlązku już w najlepsze rozwiniętą została, roboty w polu rozpoczęli tam już od Stycznia, oziminy weszły jak najpiękniej, a do zjawisk, które do rzadkości policzyć należy, zapisujemy jedno, to jest, że 20 Stycznia, w czasie panującej burzy, dały się słyszeć grzmoty, i w kilku miejscach, a między temi i w bliskości Wrocławia, uderzyły pioruny. Agronomowie tameczni są zdania, że jeżeli podobny stan powietrza utrzyma się i nadal w takim samym jak obecnie stanie, można się tam spodziewać jak najobfitszych urodzajów.

Pan *Funk*, Dyrektor Instytutu Ortopedycznego i gimnastycznego w Toruniu, zawiadamia prześwietną Publiczność Warszawską, że w tutejszym hotelu Europejskim, zastać go można jeszcze jutro i w Piątek, od godziny 10tej z rana, do 3ciej po południu.

Nie wszystkim może wiadomo, jak wielkiem dobrodziejstwem jest agrest, zwłaszcza w przypadłościach żołądka. Doświadczenia przekonały, że sześciotygodniowa kuracja tym owocem, przywróciła nie jednego do zupełnego zdrowia. Warto zatem ażeby właściciele ogrodów, zwrócili na to uwagę, zwłaszcza, że roślina ta nie potrzebuje ani wiele miejsca, ani zbytnich zachodów.

W r. z. w niektórych okolicach, gąsienice tak zniszczyły jarzyny liściaste, że prawie okazał się brak tychże. Zapobiegając przeto tej pladze w r. b., należy korzystać z udzielonej przez Agronomów Niemieckich rady, to jest ażeby pomiędzy głąby tych jarzyn pozatykać gałązki z zielonym liściem z drzewek brzozowych i olszowych.

W Algierji kopanie studzien artezyjskich, bardzo się udaje z nadzwyczajnem zadowoleniem Arabów. W tych czasach znowu jedna z takich studzien przybyła w Hodua, okolicy bardzo suchej i pozbawionej zupełnie wody.

Kompozytor i fortepjanista *Thalberg*, wrócił już do Paryża z Rzymu, gdzie pozostawił jeszcze swego współzawodnika *Liszta*.

Fijołki na dobre powychylały główki już z gruntu i można się do woli napieścić ich wonią. W tych dniach sprzedający je chłopiec, taki sobie wierszyk nucił:

„Czyś w trawie ukryty, czy w liści natłoku,
Mówiła dziewczyna u sioła:
Fijołku, tak trudno wynaleść cię oku
Choć zapach cię zdradza do koła.
Poczekaj Fijołku, ja dojdę przyczyny
Jak słonko zaświeci na Niebie,
Ty może dla innej kryjesz się dziewczyny,—
Ja gwałtem zerwę dla siebie.

Pośród koncertów danych tego roku w Paryżu przez rodaków, odznaczył się temi dniami dany w sali *Herza* przez P. *Telesińskiego*, skrzypka.

W r. z. wylewy wód, w Kalifornji, znanej z kopalń złota, zrządziły zupełny przewrot. Tam bowiem gdzie górnicy, dla dobywania złota potworzyli śluzy, wodospady, groble i t. p. zabezpieczenia, woda wszystkie uniosła lub poprzerywała, a tam gdzie nie było żadnej nadziei exploatowania tego kruszcu, woda naniosła obfitość złota, lub poodkrywała nowe zupełnie żyły. Jakkolwiek przeto jedni ponieśli ogromne straty, drudzy znowu zyskali, i dalej prowadzą roboty.

Dla wiadomości właścicieli ziemskich, zwłaszcza posiadaczy lasów, potrzebną będzie wiadomość o zdaniu przytoczonem przez *Humboldta*, to jest, że przez wycinanie lasów, pokrywających wierzchołki gór i tychże spadki, przygotowują się dwie bardzo ciężkie plagi dla następnych pokoleń, to jest brak opału i wody. Zdaje się, że tym słowom słynnego naturalisty badacza, można dać wiarę, i starać się o zachowanie tych tak ważnych w gospodarstwie natury filarów. Zdanie to szczególniej popiera Dr *Szemie* w rozprawie swojej: „O znaczeniu i wartości lasu w życiu przyrody" odczytanej w z. m. na posiedzeniu Towarzystwa Agronomicznego w Szremie w W. X. Poznańskiem.

(A. n.) Od roku 1844, prosiłem jednego z Obywateli miasta Warszawy, aby raczył nie narzucać się sposobem gwałtownym do moich stosunków osobistych, ani też wdzierać się koniecznie do stosunków familji mojej żony, i przez plotki i beztaktowne postępowanie, objawianie attrybucji pewnego niewolniczego nadzoru i krytyki nad mojem postępowaniem i mojej żony, wprowadzać w stosunki moje domowe kłótnie i nieporozumienia; wszystkie jednak ostrzeżenia dotąd okazały się bezskuteczne.—W takim stanie rzeczy, nie pozostaje mi, jak publicznie tegoż Obywatela prosić, aby raczył w żadnym wypadku do mojego powinowactwa się nie przyznawać, i ani mnie, ani mojej żony, na ulicy nie zaczepiać, zachować się na miejscu publicznem, jak przyzwoitość nakazuje, aby nie stać się samemu powodem do wystąpienia mojego z granic umiarkowania, w których pragnę szczerze pozostać.—***

Gospodarze rolni, zwracają uwagę na akację białą, której drzewo łatwe jest do chodowania, i zapewnia znaczne użytki, a nawet służy do wyrabiania z niego mebli.

Komisja pod przewodnictwem Hrab: *Walewskiego* w Paryżu, już wykończyła projekt do prawa o własności literackiej. Na mocy tego projektu, własność literacka ma być wieczną, a nie tymczasową, jak to się dzieje dzisiaj.

Znany antykwarjusz i xięgarz B. J. *Zalsztejn*, przeniosłszy z ulicy Nowiniarskiej na ulicę Sto-Jana pod Nr 119, swój zakład xięgarski, poleca się względom Publiczności, oświadczając, iż jak dotąd tak i nadal wszystkie przedmioty tyczące się antykwarstwa, bąć z literatury polskiej, z historji, malarstwa, bąć innych przedmiotów, nabywa, jak niemniej nabycie ułatwiać może, po cenie jak najumiarkowańszej.

Kancellarja Komissarza Administracji Cyrkułu 7 i 8go m. Stołecznego Warszawy, z dniem dzisiejszym pod Nr 1020, na ulice Grzybowską, przeniesioną została.

W r. b. odbędzie się 38 z kolei kongres naturalistów i lekarzy niemieckich w mieście Szczecinie.

Tegoroczny examin aspirantów, zamierzających wstąpić do Seminarjów Katolickich nauczycielskich w W. X. Poznańskiem, odbędzie się w Poznaniu 19 i 20 Maja, w Paradyżu 28 i 29 t. m.

P. Redaktorze! — Uczynione w tych dniach ogłoszenie Pana A. M., co do płynu znajdującego się w składzie rozmaitości P. *Dąbrowskiego*, przy ulicy Czystej, wygubiającego nagniotki, uważam raczej za chęć szkodzenia wynalazcy takowego, aniżeli za sprawiedliwe ocenienie skutków. Nabywszy bowiem tam flaszeczkę tegoż, w krótkim bardzo przeciągu czasu, doznałem nadzwyczajnej ulgi i bez najmniejszych cierpień o jakich owo doniesienie wspomina. Dla czegóż więc nie oddać każdemu co mu się należy, nie zaś drogą niesłusznej krytyki, starać się mu zaszkodzić.— L. W.

W liczbie ofiarodawców, którzy pospieszyli z darami na pomnik dla zmarłego *Gasparin*, znajdujemy nazwisko P. Felixa *Wołowskiego*, dziedzica dóbr Osuchowa w Królestwie, który na ten cel złożył 40 franków. Zmarły *Gasparin*, był jednym z pierwszych agronomów francuzkich; w pomienionym więc darze, widzimy tylko uczczenie pamięci rolnika francuzkiego, przez rolnika polskiego.

Od wczoraj przystąpiono już do rozbioru domu, przy rogu ulicy Bielańskiej, a którego mury tamowały dotąd rozszerzenie tejże ulicy.

Kto zgubił mappę dóbr *Kamienna*, może ją odebrać w Redakcji *Kurjera Warszawskiego*, ofiarując jakie *znaleźne*, biednemu małemu *sierotce*, który znalazł takową.

Kantor Loterji A. *Fausta*, przeniesiony został na ulicę Trębacką pod Nr 641, druga brama od Krakowskiego-Przedmieścia, na lewo.

Xiegarnia S. *Orgelbranda*, przeniesioną została na Krakowskie-Przedmieście, do domu Nro 443, na 1sze piętro, nad sklepem siodlarskim P. *Brandstetera*, gdzie odbywa się dalsza wyprzedaż xiążek po znacznie zniżonych cenach.

Na ostatnich targach Odesskich, sprzedano przeszło 40,000 korcy zboża; a ceny tegoż nieco podniosły się. Co do przyszłych w tamtych stronach zbiorów, to ostatnie depesze ożywiły nadzieje urodzajów.

Wiadomości Zagraniczne.

AMERYKA.— Podług ostatnich wiadomości nadeszłych do Londynu z New-York, flota związkowa opuściła Port-royal.— W Charleston stan sanitarny był zadowalający.— W Richmond miały miejsce zaburzenia z przyczyny braku żywności, ale spokojność przywrócono. — Krąży wieść, że wojska związkowe wylądowały na wyspie Scabrooks, w pobliżu Charlestown; podług innych, zajęły one wyspy Coles, o 9 mil odległe od tego portu. (Schl: Ztg).

FRANCJA. *Paryż, 16go Kwiet:.— France* zapewnia, że raport Komissji budżetowej ma być jutro rozdany między deputowanych, i że rozprawy plenarne rozpoczną się 22 b.m. 9go Maja posiedzenia zostaną zamknięte a nowe wybory rozpoczną się 31 t. m. lub 7 Czerwca.— Dziś rano przybyła fregata pancerna *Norman-*

die z Mexyku do Brest. — Do dziennika *France* piszą z Vera-Cruz pod datą 17 Marca, że bataljon egipski stanął tam załogą, i odznacza się tak karnością jak i dobrą postawą. Wprzystani Vera-Cruz stoi jeszcze dwie fregaty i jeden transportowy parostatek, a w porcie Sacrificios dwie fregaty, jeden transport i aviso.— Kolej żelazna idąca przez Chiquihuite, jest skończona i ku końcowi Maja doprowadzoną zostanie do Cordova, i otwartą na przestrzeni 80 kilometrów.— Jacht *Jerome Napoleon* przybył wczoraj wieczór z Havre do Marsylji. Słychać, że w przyszły Poniedziałek Xiążę *Napoleon*, udaje się na nim w podróż do Egiptu.— Installacja urzędowa nowego Arcybiskupa Paryzkiego, naznaczoną była początkowo na dzień wczorajszy, ale ją odroczono. Powodem odroczenia jest podobno pewien rodzaj niechęci, jaki się objawił przeciw pomienionemu Prałatowi między Duchowieństwem Paryzkiem.— P. *Wagner* Poseł Pruski w Mexyku, opuszcza Paryż w przyszłą Sobotę. Był on kilkakrotnie przyjmowany przez Cesarza. Zapewniają, że jego objaśnienia, niezupełnie zgodne z raportami ajentów francuzkich, przyczyniły się do wyrobienia w Cesarzu zamiaru jak najprędszego zakończenia wyprawy Mexykańskiej. (Nord).

PRUSY. *Berlin, 18 Kwiet:.* — Na wczorajszem posiedzeniu Izby deputowanych, P. *Twesten* zapytywał rządu: 1) czy reskrypt duński z d. 30 Marca r. b. uważa za naruszenie zapewnień danych w 1851 i 1852 r.; oraz żądał: 2) aby Rząd przyjęte wówczas zobowiązania, a mianowicie traktat Londyński w przedmiocie następstwa tronu, uznał za usunięty. Więcej w obecnej chwili na drodze odporu robić nie można. Dziś Izba deputowanych, obradowała nad traktatem Prusko-Belgijskim. Przy rozprawach ogólnych kilku mówców zabierało głos za traktatem i kilku przeciw. (Wien: Ztg).

WŁOCHY. *Turyn, 17go Kwiet:.*— Komissja Senatu turyńskiego, której stanowczo powierzono rozpatrzenie sprawy względem rewizji dokonanej w Palermo w domu Senatora Xięcia *Santa-Elia*, oświadczyła, że przywileje Senatu bynajmniej tą rewizją naruszone nie zostały.— Przy rozprawach nad budżetem dochodów, *Minghetti* stwierdził podniesienie się przychodu z wielu podatków. Zapewnił on, że sprzedaż dóbr rządowych za lat kilka przyjdzie do skutku, i że uformowanie jednostajnych podatków równie wkrótce ukończone będzie.— W Izbie deputowanych P. *Laporta* interpellował o stan Sycylji. Minister spraw wew: w odpowiedzi oznajmił, że zaprojektowano do zatwierdzenia środki celem przywrócenia na wyspie bezpieczeństwa publicznego i uspokojenia umysłów. Po dość długich rozprawach, Izba zapisawszy do protokółu oświadczenie Ministra, przeszła do porządku dziennego. Projekt do prawa udzielającego pensję P. *Farini*, zatwierdzony został d. 16 b. m. przez Izbę większością 120 głosów przeciw 11tu. Stan zdrowia *Fariniego* pogorszył się i spodziewają się prędkiego zgonu. — Banda zbiegów, chroniących się przed poborem do wojska, wpadła do Toskanji, ale wkrótce rozproszoną przez żołnierzy została. — Zdrowie *Garibaldego*, znacznie się polepsza. — Dzienniki włoskie wspominają o podróży Xcia *Napoleona* do Włoch, która jednak ma nastąpić dopiero po skończeniu wycieczki do Egiptu. Dobre tu wrażenie sprawiło, iż P. *Benedetti*, ma się znajdować w orszaku Xięcia.— P. *de Sartiges*, udał się do Króla do Florencji na wyraźny rozkaz Cesarza z Paryża nadesłany. Do Florencji zjechał także i Xiążę Brabancji. (Ind: Bel:).

Ostatnie Wiadomości.

Depesze dzisiejsze nie przynoszą zbyt ważnych wiadomości. Listy z Rzymu datowane 15go b. m., zapewniają, że Papież ma dopiero w Maju zwiedzić prowincje Velletri i Frosinone.—Królowa Neapolitańska przybyła 13go b. m. do Civita-Vecchia, a o północy wyjechała do Rzymu.—Z Sycylji piszą, że właściciele ziemscy z Girgenti, ogłosili manifest, w którym wskazują sposób schwytania i rozbrojenia band kraj niszczących, dodając, że jeśli ten cel osiągnięty nie będzie, zmuszeni zostaną emigrować.— Turyński dziennik *Stampa* stwierdza, w odpowiedzi na artykuł *France*, iż dążenie do zjednoczenia bynajmniej nie osłabło we Włoszech. Możemy wprawdzie, pisze *Stampa*, uorganizować się także bez Rzymu, ale organizacja musi mieć za cel osiągnięcie Rzymu.

Z New-York wiadomości są datowane 8 b. m. Spodziewano się ataku na Charleston, atak zaś na Wicksburg zaniechano zupełnie. Wiadomość o opuszczeniu Vicksburga jest mylna. Prawdopodobnie miały tam miejsce zaburzenia z powodu braku żywności. — Wyprawa murzyńska spaliła Jacksonville we Florydzie. — Skonfederowani wyparli flotę związkową z rzeki Tennessee.— Wybory w Connecticut wypadły w duchu republikańskim.— Wielki meeting demokratyczny odbyty w Stanie New-York, oświadczył się za polityką pokoju.— Sekretarz skarbu, wzbronił jak najsurowiej stosunków handlowych z skonfederowanymi.

Z Damaszku piszą, że niepokój obudzony tam świeżem zamordowaniem pewnego Ormjanina, uspokaja się, dzięki energicznemu wdaniu się Konsulów, które skłoniło władze muzułmańskie do przedsięwzięcia środków repressji. Aresztowania przeraziły fanatyków muzułmańskich i uspokoiły ludność tak, iż większa część Chrześcjan, zbiegłych w góry, wraca do miasta. (Ind: Bel:).

Rozmaitości. — Sprężystość, rozszerzalność i rozprężliwość powietrza, są to wyrazy jednoznaczne. W tej samej temperaturze rozprężliwość powietrza, równa się jego ciśnieniu. Warstwy niższe powietrza naciskane są przez górne, i dla tego barometr opada, wchodząc na szczyt góry; na mocy tego faktu, polega mierzenia wysokości gór; a doświadczenie pokazało, że opadnięcie na jedną linję merkurjuszu w barometrze, odpowiada różnicy wysokości 78 st: par:. W barometrze mamy czczość zupełną, która się zowie czczością Toryzellego; a w pompie pneumatycznej czczość niedokładną, czczością Guerikego zwaną. Powietrze zwiększa swoją sprężystość, będąc zamknięte w coraz mniejszem miejscu; jest 800 razy lżejsze od wody, i ciśnie na powierzchnią ciała naszego ogromem ciężaru 37,700 funtów wynoszącym, który to ciężar równoważy się ze sprężystością powietrza, znajdującego się wewnątrz nas. Tłomaczymy wiele zjawisk przez ciśnienie i sprężystość powietrza, a mianowicie: że woda nie wylewa się ze szklanki odwróconej, gdy do jej brzegów papier cienki przyciśniemy; że bańka rozgrzanego, a tem sa-

mem rozrzedzonego powietrza, robi bombel na ciele, i że ta bańka, kiedy bombel natniemy, ciągnie krew zaskórną; należą tu także doświadczenia *Bogla*, które *Marriolte* a następnie *Arago* i *Dulong* powtórzyli. Doświadczenia te wykryły następujące prawo: „Przestrzenie przez powietrze zajęte są odwrotnie proporcjonalne siłom naciskającym,” to jest: im siła naciskająca jest większa, tem miejsce przez powietrze zajęte jest mniejszem.

Zadanie.

Jaka to jest potrawa, tak w składzie dziwaczna,
W która wchodzą owady, a jednakże smaczna.

(Zeszła szarada: *Tomy*.)

Wiadomości Literackie.

Nakładem xięgarni *Gebethnera* i *Wolffa*, przy ulicy Krakowskie-Przedmieście Nº 415, wyszły następujące nowości: *Droga do zbawienia*, xiążka do Nabożeństwa dla ludu polskiego, cena złp. 3 gr. 10; oprawna w płótno angielskie złp. 5; w skórkę złp. 6 gr. 20. *Halka*, opera w czterech aktach, słowa Włodzimierza *Wolskiego*, muzyka Stan: *Moniuszki*, partytura fortepjanowa bez słów, złp. 40. Powyższe nowości są do nabycia we wszystkich znaczniejszych xięgarniach w Warszawie i na prowincji.

DONIESIENIA.

Dziś rano ciepła stopni 5. Wczoraj w południe ciepła st: 13. Dziś rano wysokość wody na Wiśle stóp 4 cali 9. (Ubywa).

Teatr Wielki. Jutro, *Hrabina i Wieśniaczka.*

Ceny targowe Warszawskie. — Dnia 20 b. m. płacono: Za korzec żyta od rs. 3 kop: 10 do rs. 3 kop: 15; owsa rs. 2 kop: 10; kartofli od kop: 90 do rs. 1.—Za wiadro okowity próby 10tej od rs. 1 kop: $31^3/_4$ do rs. 1 kop: $36^1/_4$, za garniec od kop: 43 do kop: $44^1/_2$.

W Drukarni Kurjera Warszawskiego. — Za pozwoleniem Cenzury Rządowej.